

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

Volitve v pridobninske komisije.

Volitve v pridobninske komisije so razpisane. Po našem mnenju bi se trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki morajo plačevati občno pridobnino ali potent, morali veliko bolj zanimati za te vrste volitve, kakor se to vrši dosedaj. Žalobno se še ni premenila postava, da bi se tudi v tretji in četrti davčni družbi (davkoplačevalci do 300 K pridobnine) volitve vršile direktno in ne po volilnih možih kakor dosedaj. S tem se marsikdo ustraši truda, ker mora napisati kar po 50 volilnih mož in se je tudi jako težko zediniti na iste osebe.

Zato bi bilo najbolje, da se za vsak okraj osnuje mal volilni odbor, ki bi zaznamoval volilne može, kateri bi se morali zavezati, da volijo za komisijske člane može, ki jih želi večina davkoplačevalcev v okraju.

Treba je pa dobro premisliti, koga naj se voli v komisijo. Pri pridobninskem davku nima država namreč nobenega interesa na tem, da se spravi kolikor možno veliko davka skupaj, kajti vsak okraj plača gotovo svoto, in če komisija odmeri več, se vsem davkoplačevalcu davčni postavki razmeroma znižajo, če pa odmeri manj, se pa posamezni postavki zvišajo.

Komisiji pristoji glavno naloga, da davek primerno razdeli na posamezne obrtnike, da ne bo plačeval tisti, ki n. pr. iztoči sto hektolitrov vina na leto, manj nego oni, ki iztoči le petdeset ali pa ravno toliko kakor ta. Pravična razdelitev davka, to je gotovo jako zvišana naloga in samo

možje, kateri imajo v resnici dovolj razuma, da presojuje donosnost posameznih obrtov, in ki sodijo popolnoma nepristransko, morejo uspešno vršiti to nalogo.

Saj se opaža, koliko upliva ima večkrat v komisijah samo en član, če je v resnici na svojem mestu. Gotovo dobi vedno večino za svoje mnenje na svojo stran. Nasproti se pa z možmi, ki nimajo niti smisla za tako važno nalogo, ki tudi te dolžnosti ne smatrajo za resno, ne more davek pravično razdeliti po okrajih, in pritožbe zoper krivično razdelitev davka se množe.

Kot resen časniki smatra »Gorenjec« za svojo dolžnost, da opozori svoje bralce na veliko gospodarsko važnost teh volitev, in je pripravljeno naše uredništvo dajati vsakemu še nadaljnjih pojasnil, kdor bi se obrnil na nas.

Dnevi volitev in število volilnih mož in članov komisij se razvidijo iz »novičarja«.

Ljudstvu izobrazbo!

II. Pevska društva.

Naš preprosti narod kaj rad poje. V pesmih se kaže njegova dobrosrčnost, njegova mehka duša. Pri težavnem delu na polju ali na travniku si Slovenec dela kratek čas s petjem; po samotnem gozdu odmeva vesela pesem krepkega gozdarja. In če sedijo naši ljudje v veseli družbi pri kozarcu vina, prihaja na vrsto zdravica na zdravico, ena bolj navdušeno zapeta kakor druga. Pesem se glasi pri nas tudi ob žalostnih prilikah. Če kdo umrje, zberemo se udje ob njegovem mrtvaškem odru in se v ganljivih popevkih poslavljajo od njega.

Ljubezen do petja je rodila tudi na kmetih lepo število pevskih društev, v katerih se zbirajo

čili mladeniči in vrla dekleta, da se po storjenem težavnem delu zabavajo z lepo slovensko pesmijo, narodno in umetno. Nekatera teh društev obstajajo že dolga leta in s ponosom gledajo na svoje delovanje, ki je posvečeno gojitvi petja, ki ima ta prelep namen, da ublaži človeka, da ga oplemeni, da ga razveseljuje, pa tudi tolaži. Premnogo store pevska društva v narodnem oziru. Med neprebujenim, nezavednim ljudstvom bude in krepe narodno zavest. V tem oziru mi prihajajo v spomin nekatera pevska društva okoli Trsta, ki so si pridobila z lepo pesmijo prevelikih zaslug za razvoj in okrepitev narodnega čuta.

Število slovenskih pevskih društev po kmetih je precejšnje, vendar pa se ne dovolj veliko. Vsaka večja vas bi morala imeti svoje pevske društvo; če pa že ne društvo, vsaj pevski klub ali zbor. V večjih krajih bi se morali osnovati mešani zbori, v manjših pa vsaj moški zbori. Sicer pa poznamo tudi mnogo manjših vasi, v katerih dobro uspevajo mešani zbori. Pri snovanju pevskih zborov se je treba pač ravnati po razmerah. Semintja ima majhen kraj mnogo pevskih moči, in to moških in ženskih; v takem kraju, če je še tako neznan, ne bo težko združiti pevcev in pevk v prijateljsko pevske kolo.

Za snovanje pevskih društev po kmetih je treba le prave vspodbuje. In odkod naj pride ta vspodbuja? Iz mest! Večina naših mest ima ugledna pevska društva. Ta društva bi naj marljivo zahajala na kmete, prirejala tudi pevske zabave in v nemala tako preprosto ljudstvo za lepo pevske umetnost. Uspeh ne bo izostal. Vzglede vlečejo. Kar morejo meščani, to moremo tudi mi, tako bodo rekli vaščani in se veselo združili v pevske kolo, v pevske društvo, katero morajo mestni

PODLISTEK.

Gorenjska v Valvazorju.

Kranj (Crain).

To mesto stoji na Gorenjskem med Ljubljano, Trzičem in Radovljico. Od Ljubljane se računa štiri milje, do Trziča dve, do mesta Kamnika tri, do Radovljice dve in do Škofje Loke tudi dve milji; takoj pod mestom pada Kokra v Savo; to mesto stoji torej v oglu med obema rekama in kakor na špiči.

Vendar se mora iti precej globoko dol po klancu, toda zgoraj pri mestu je lepo ravno polje.

Lazius je postavil stari Noviodonum na kraj sedanjega Kranja, češ, da se je pred leti imenoval Novi grad (Neuburg). Pa kakor se povsem nepravilno išče Noviodonum na tem mestu, kjer stoji Kranj, istotako ni dokazano in verjetno, da se je »Crainburg« kdaj imenoval »Neuburg«, kajti mesto samo priča, da je bil Kranj prvotno ime mesta, ker uči ne le ustno sporočilo starih, temveč tudi zgodovina, da je bil Kranj (Crainburg) prvi grad na Kranjskem in se zato imenoval Crainburg (kranjski grad), kjer so prestolovali prejšnji deželni knezi in se zato pisali mejni grofi kranjski (Marchgrafen von Crainburg).

Vendar se pa Lazius ni tako celo motil v tej stvari, da je iskal v okolici kranjski Novi grad in

morda v starih spisih našel, da je moral na tem mestu stati Novi grad. Ker poprej je stala na vzhodno stran pod visokim gorovjem, toda na precej visokem griču, komaj poldrugo miljo od Kranja, deželnoknezja graščina in trdnjava Novi grad (Turen), od katere razvaline je videti še dandanes.

Tudi Merianova Topographia ali popis avstrijskih dežel tu ni pravo zadela, ker je tudi mislila, da se je »Crainburg« nekdanje imenoval »Neuburg« in sicer zato, ker stojišče mesta popolnoma soglašajo z Antoninovim merjenjem daljave. Merian pač računa od Ljubljane do novoimenovanega Novega grada štiri, od tod čez goro Kapelo v Beljak tri male milje.

Toda opis daljave je gotovo popolnoma napačen in naš pisatelj o tem prav slabo poučen. Čeprav je namreč tako, da je od Ljubljane do Kranja ali tudi do Novega grada štiri milje hoda, pa se za to šteje od Novega grada do Beljaka deset dobrih milj ravne poti, toda čez goro Kapelo na Beljak se pot vleče veliko bolj, ker se čez to goro pot zelo podaljša in gre kakor nazaj.

V mestu stoji grad, ki se dandanes imenuje »Kieselstein«, prav nad Savo, in sicer gleda na najlepšem in najprijaznejem kraju mesta prav prijazno dol na reko Savo in nudi prav hvaležen razgled.

Ime Kieselstein mu je prinesel takomenovan kamen, ker je grad sam kakor tudi mesto zidano iz samega takega kamenja, in so tudi tla iz tega kamenja.

Ta grad stoji že čez štiristo let kot stavba Henrika II., grofa ortenburskega, ki ga je postavil, kakor naznanjajo te-le vrstice Lazijeve: Anno 1262. Henricus II. Comes ab Ortenburg construxit arcem in Crainburg, cum consensu Ulrici, Ducis, Carinthiae & a Patriarcha feuda quaedam obtinuit etc.

Ta grof je tedaj tudi imel to mesto v posesti.

V tem gradu je dobra cisterna ali vodnjak, ki ga sam preskrbuje z vodo, ker sicer ni najti ne v gradu, ne v mestu nobenega vodnjaka. Meščani pa morajo vodo zajemati iz Kokre ali iz Save in od tod nositi precej visoko gor, za kar se, kakor si je lahko misliti, morajo vodonosci ob vročem času tudi svoja lica namakati s kislim potom. Odtod običajna govornica: V mestu Kranju je več vina nego vode.

To mesto ima lepe in lično zidane hiše, sicer pa ni veliko.

Ne daleč od mesta Kranja stoji pristava, ki se imenuje Kutena od Kutene (malum cydoneum). Ta kraj, ki stoji ob mimo deroči Savi, na prijazni ravnini ima tedaj gospoda Jurija Žigo grofa »von Eck« za gospodarja.

Sicer se nahaja tudi prav ob mestu kapucinski samostan, ki je bil zidan leta 1640.

Ta kraj Kranj je pripadal poprej, kakor že omenjeno, mejnim grofom Kranjskim: te mejne grofe omenjajo razni pisatelji.

Schönleben je napisal v nekem rokopisu te-le besede: Circa 1011. annum (ut putat Lazius) Con-

pevci v vseh ozirih podpirati in mu iti na roko zlasti, kar se tiče nabave pevskih sredstev (sekiric, godbil i. t. d.).

Kdo naj snuje pevska društva, kdo naj zbira pevce okoli sebe, kdo naj jih poučuje, kdo vzpodbuja, da vztrajajo? To ne more biti nihče drugi nego slovenski učitelj. Če je njegova sveta dolžnost, da v šoli vceplja veselje in ljubezen do petja v mlada otroška srca, ali ne bo poskrbel, da ne pogasne ljubezen do petja med tisto mladino, ki je zapustila šolo. Gotovo se bo oprijel te svete naloge v zavesti in prepričanju, da je tako delovanje del njegovih stanovskih dolžnosti. Vsak pošten rodoljub pa bo moral iskreno podpirati takega učitelja. Posebno izdatno zaslombo bo moral imeti v našem visokošolskem naraščanju in pa v meščanstvu. Za enkrat namreč. Sčasoma bo pa tudi preprosti narod spoznal veliko vrednost skupnega, društvenega petja in se ne bo strasil, v ta namen tudi kaj žrtvovati, kar se ponekod že godi. Sčasoma pa tudi, kakor upamo, prevzamejo gospodarstvo naših večjih kmetij izobraženi fantje, ki bodo imeli za sabo vsaj nižjo srednjo ali kako gospodarsko šolo. Taki mladi izobraženi gospodarji bodo našim učiteljem pri pevskih društvih desna roka, zaslomba in opora. Sicer pa bo pevskemu društvu dobrodošel vsakdo, najsibo tega ali onega stanu, samo da ima veselje do stvari in pa potrebno razumnost.

Kakor povsod drugod, tako treba tudi pri pevskih društvih sistematičnega dela. V Ljubljani imamo že pevsko zvezo, v kateri je združena večina slovenskih pevskih društev. Ta zveza mora razširiti svoj delokrog tudi na kmete in gledati na to, da dobi vsak večji kraj svoje pevsko društvo. Zveza pa mu bo stala zvesto ob strani, ga nadzirala, zahtevala od njega natančnih podatkov o delovanju i. t. d. Le v organiziranem delu je moč, veselje in vspeh.

Kjer vas je kaj pevcev, združite se bratski in gojite navdušeno našo pesem. Pesnik Simon Gregorčič je tako lepo povedal o sebi v znani svoji pesmi «Ujetega ptica tožba», da je edina njegova last — petje, vse drugo je izgubil. Podobno usodo ima tudi naš narod in upravičen kliče s pesnikom:

A enega mi vzeli niste,
pa mi ne vzamete nikdar,
to pesmi so srebrno čiste,
to je glasov nebeški dar.

In tako naj se zgodi! Od nikogar si ne pustimo vzeti veselja do petja, ki ga nam je poklonila narava, a delati hočemo tudi na to, da se veselje do petja med nami še razširi in pomnoži.

Dolžnost naših denarnih zavodov pa je, da vrlo podpirajo snovanje pevskih društev po kmetih. Kakor drugod tudi tukaj ne pomaga samo golo navdušenje, treba je denarja.

rado, duci Carinthiae, Albertus, Marchio, Carantani, in limitibus adversus Ungaros et alius Marchio Crainburgensis, contra Slavos, & duo Palatini, unus Goritiensis, alter Bojariae Crayburgensis, subduntur.

Da so bili leta 1021 mejni grofi Kranjski, se bere i pri Bautscheru i pri Megiserju, koji zadnji v l. 1073 in 1112 omenja take mejne grofe.

Dalje prih.

Opat Saba.

Spisal B. Sergjejev.

Dalje.

V.

Med tem pa se je priplazil Saba s sedmerimi svojih pristašev do grajskega obzidja. V gradu ni bilo nikake luči in Saba je znal, da je vse že pri počitku.

«Lestva mora biti med skalinami,» je šepetal Saba lupežem. Noč je bila temna in viharna in po dolgem iskanju so šele našli lestvo, ki so jo priložili na obzidje. Kmalu so bili vsi na dvorišču, kjer je bilo tiho, kot da je v gradu vse izumrlo.

«Potegnite testvo čez zid, da jo pristavimo k stolpu. Pazite, da ne vzbudite nikakega ropota,» je veleval Saba.

Pristavili so lestvo k stolpu, ker okno v prvem nadstropju je bilo odprto, kakor je znal Saba po Gjuretovem poročilu. Splezal je po lestvi do okna in stopil v stolp. Lahen pisk je bil v znamenje, naj pridejo za njim. Kmalu so bili vsi v stolpu. Saba je prižgal malo svetilko.

Gospodarski del.

□□□□

Valentin

Narodno gospodarstvo.*)

Podlage produkciji.

Splošno se imenujejo narava, delo in glavnic kot podlage produkciji. To razdelitev skušajo tudi zgodovinsko utemeljiti. Pri lovskih, pastirskih in ribiškimi narodih je bila narava odločujoč činitelj pri gospodarstvu, v starem in srednjem veku delo in v sedanosti glavnic. Po našem mnenju je delo edino podlaga produkciji, ker narava se more uporabiti pri gospodarstvu le z delom, večkrat celo s silo in glavnic je šele posledica sile in pa narave. Vendar bomo radi preglednosti ostali pri razdelitvi, ki je navadna v vseh narodno-gospodarskih knjigah.

I. Narava.

Ze pri predpogojih uspešnega gospodarstva smo omenili naravo. Pri tem pa ne mislimo samo na zemljo, na kateri živimo in ki nam daje snovi in svoje sile, ki jih uporabljamo v gospodarstvu, temveč na vse stvarstvo, ki obdaja človeka. Saj si skuša človek pod svojo oblast spraviti tudi sile, ki niso neposredno na našem planetu. On uporablja solnčno svetlobo, da ustvari novo podobo raznih predmetov (pri fotografiji) in se tudi da solnčna gorkota izkoristiti pri obrtnih podjetjih.

Znameniti francoski nacionalni ekonom Leroy-Beaulieu je zapisal velepomembne besede: L'égalté est une simple idée de l'homme; la nature ne la réalise nulle part! (Enakost je samo človeška ideja; narava je ne uresničuje nikdar.)

V resnici vidimo večkrat naravnost ogromno razliko, če se ozremo v ta ali oni kraj in ta razlika ima merodajni vpliv na gospodarstvo.

Pri podnebnju čutimo prav dobro to razliko. V tropskih krajih, kjer raste kruh kakor sadje, kjer vroče sonce samo skrbi, da človek shaja brez odeje, kjer tudi mrz človeka ne sili, da bi skrbel za svojo streho, ne vidimo nikjer posebne kulture. Ljudje se ne brigajo dosti za to, kaj bo prinesla prihodnjost, oni žive bolj podobno živalim nego človeku. Tudi na njihove duševne zmožnosti upliva podnebje. V teh vročih krajih žive ljudje brez spomina, po navadi ne vedo, kaj se je dogodilo par ur preje. In če se pokažejo naravne sile v vsej svoji grozovitosti, če potresi, povodnji uničijo cele pokrajine, ljudje stoje topi vsem tem pojavom nasproti. Niti na mar jim ne pride, da bi s svojo močjo ukrotili te divje sile, da bi si podvrgli vodne moči i. t. d. Samo v zmerno toplih krajih, kjer človek z naporom prideluje svoj kruh, se je moglo razviti pravo premišljeno gospodarstvo. Pa tudi pri nas v takozvanem zmernem pasu opazujemo velik razloček med podnebjem, kar upliva tudi na gospodarstvo. Na Dolenjskem pridelujemo vino, na Gorenjskem ne raste trta. Zrak, ki nas vse obdaja, je vendar zelo drag. Koliko meščanov pohiti vsako leto ven na deželo, da se navžije svežega zraka. Podnebje je mnogo uplivalo, da so nekateri kraji kot letovišča in zdravilišča dobili svetoven glas, da

*) Za ta članek si pridruže uredništvo «Gorenjca» vse pravice, torej je ponatis tega obširnega dela v tej ali drugi obliki prepovedan. Če danes opozarjamo vse one, ki se zanimajo za narodno gospodarstvo, na ta zanimivi članek, ki je prva večja razprava te stroke v Sloveniji.

«Sedaj pa tiho. Pripravite vrvi in zamaške. V slučaju, da se kaj nenadoma pripeti, da smo v nevarnosti, streljajte in sekajte brez izjeme, samo teh dveh deklet ne. Sicer pa smo brez skrbi, da nas kdo zaloti. Ako se vse dobro izteče, dobi vsakdo izmed vas petdeset pijastrov in obljubljeno plačo. Sedaj pa pazite!»

Saba je stopil naprej po dolgem hodniku, se pazno oziral, mnogokrat celo postal in poslušal, a vse je bilo mirno in nič se ni ganilo. Zopet so se plazili nekaj korakov dalje, dokler ni Saba obstal in tiho pošepetal:

«Ona tretja vrata odprite, kolikor mogoče tiho; tu imate ključ, pa saj ga ne boste rabili, ker vrata so odprta. Prižgite bakljo, hitro planite po njej, jo zvežite in nesite v stolp, kamor pridem jaz s temi. Štirje odidite. Jaz in trije ostanemo tukaj, da uderemo ona bližnja vrata. Torej idite in izvršite vse, kolikor mogoče hitro!»

Na povelje so odšli, a Saba sam je stopil k bližnjim vratom, jih neslišno odprl in vstopil, za njim ostali trije. Tiho se je splazil do postelje, kjer je trdno spala od plesa izmučena Flora, planil po njej kakor šakal in ji zamašil usta.

«Vrvi!» Komaj je zaklical že je bila zvezana in odnešena v stolp, kamor so došli takoj na to ostali štirje z zvezano Loti.

«Ugasnite baklje,» je zapovedal Saba. «Sedaj pa jih odnesite po lestvi na dvorišče.» Sam je stopil prvi iz stolpa in za njim drugi z zvezano Floro in Loti.

so ljudje v kraju obogateli. Omenimo samo Gleichenberg. Lošinj.

Merodajna za uspešno gospodarstvo je tudi zemljepisna lega. Stari Grki in Fenicjanje so bili po svojem stanovališču navezani na morje, Angleži so postali gospodarji na morju, ker jih je lega njihove domovine silila naprej po morju, Amerika se je v 500 letih tako razvila, da danes prekaša v marsičem Evropo, pri čemur je veliko uplivala lega dežele, preprežene na vseh straneh s plovnimi rekami. Na ljubljanskem barju gotovo ne more živeti toliko ljudi, kakor v rodovitni vipavski dolini, tudi Bled s svojim jezerom, Bohinj s svojimi gorskimi velikani je sam na sebi kapital, katerega zastonj iščemo kje drugod.

Velepomembna za gospodarstvo je geološka sestavina zemeljskega površja in njene sredine. Ni zastonj izrekel Franklin besede: Premog (in kanali) je napravil Anglijo za to, kar je sedaj. Ne samo rude, premog, sol, ki se nahajajo na posameznih krajih, upliva na razvoj gospodarstva zlasti še industrije, tudi drugače je od sestavine zemlje veliko odvisno gospodarsko blagostanje kakega kraja ali dežele. Črna prst na Ruskem rodi toliko pšenice, da se lahko v večji množini izvažajo, dočim naši peščeni kraji komaj preživijo kmeta. Od geološke kakovosti zemeljskega površja in njenega osredja je veliko odvisna tudi gostota prebivalstva kake dežele. Ne pravimo zastonj, da se polovica prebivalstva na Češkem preživi od tega, kar se nahaja v zemlji, ker velika množina raznih rud in premoga je deželo privedla do tolikega bogatstva.

Vsak človek mora imeti gotov del zemeljskega površja, da na njem stanuje in pa da si na njem prideluje živila, ki jih potrebuje. Ker se število prebivalstva vedno množi, treba si je zmeraj več neobdelanega sveta podvreči, da služi človeškim potrebam in gotovo ni čisto nepotrebno vprašanje, ali bo vedno dovolj prostora na zemlji, da se bo moglo preživiti neprestano rastoče prebivalstvo. Res je sicer, da se z razširjanjem kulture povzdigne donosnost zemlje, da se n. pr. z raznimi umetnimi sredstvi provzročijo, da zemlja rodi veliko več, nego če se pusti nepogojeno ali pognoji z navadnim gnojem, toda čez gotovo mejo se ne bo moglo iti. Gotovo pride čas, da se bo človek moral zadovoljiti s 13 milijardami hektarjev zemeljskega površja, ker novega neobdelanega sveta ne bo več dobiti. Toda ta čas je še tako daleč, da se današnji znanosti še ni treba baviti s tem vprašanjem.

Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 15. julija t. l. Prignalo se je — konj, 176 glav goveje živine, 7 telet, 242 domačih prašičev in 67 ovc. — Pšenica po K 10.25, proso po K 6.75, rž po K 8.— oves po K 8.50, ajda po K 9.25, fižol ribničan po K —, koks po K — in krompir po K — za — kg.

Sprejem učencev na novoustanovljeni c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici. Na c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici na Gorenjskem se sprejme večje število učencev. Leti se delijo v tri vrste: a) pripravnik, b) redne obiskovalce in c) izvenredne obiskovalce. Pripravniki so oni učenci, kateri se še za časa obiska ljudske šole pripravljajo za redni obisk tečajev in se hodijo v določenih prostih urah vaditi v ročnem kretanju pletarstva. Redni obiskovalci so oni učenci, ki so dovršili vse razrede ljudske šole in ki vstopijo v stalni pouk z namenom,

Ko so bili zopet v gozdu, so položili deklici na tla in se nekoliko odpočili.

«No, punčike,» je izpregovoril Saba. «Kako se kaj počutite v moji bližini. Ako bodete tihe in ne klicale na pomoč, vam odmašim usta, da lahko prosto dihate. Saj je itak vsako vpitje zaman. Nič se ne tresita, saj vaju ne umorim; samo z menoj pojdete in prav dobro se vam bo godilo.» A Loti in Flora, ležeči zvezani na tleh, nista dali nikakega znamenja od sebe, kot da bi ne čuli Sabatovih besed, ležali sta mirno in točili debele solze. Lupeži so zopet prižgali dve baklji in Saba je videl, kako proseče upirata v njega svoje solzne poglede. A iz Sabatovega srca izginila je že davno zadnja iskrica usmiljenja in ljubezni in z nasmehom polnim poželenja in pohotnosti se jima je nasmehnil.

«No, Loti, govori ali ne bodeš kričala, goska, ti beloprсна?» A Loti ni odgovorila ničesar z nikakim znamenjem, le polne bele prsi so se ji burno dvigale pod tesno, ostro vrvo.

«Torej, potem naprej!» je zapovedal Saba. «Hodite vedno za menoj. Nosita vedno le po dva in dva; ko se utrudita, naj nastopijo spočiti. Sedaj ni niti polnoč. Ako stopamo dobro, smo pri samotanu v petih urah. Čez skaline, skozi Šumavo in po divjem jarku je najbližja pot. Torej naprej!»

Saba je stopal pred njimi in za njim se je vrstila vrsta njegovih pomočnikov Albanov. Prvo so nesli Loti, za njo Floro in zadaj so stopali štiri prosti. Pot je bila jako strma v pogorje, ki se je raztezalo za dupliskim gradom. Ko so hodili

Listnica uredništva.

Dopis iz Železnikov in medvedske občine prideta pridojnje.

Loterijska srečka dne 13. julija t. l.
Gradec 78 76 9 32 24

Darila.

Upravištvu našega lista je poslal za pevski fond čitalniškega pevskega zbora v Kranju gospod Viiko Rus 20 kron namesto venca na krsto svojemu nepozabljenemu tasi.

Pozor, gospodinje in obrtniki! Živimo sedaj v časih, v katerih mora biti vsakdo oprezen pri nakupovanju, kajti povsod se skuša kupovalca prevariti in ravntako se pusti kupovalec po nizkih cenah premotiti ter kupi potem seje prav slabo. Večkrat se zlorabi imena res dobrih in poštenih tovarn in odjemalci, ki ne posvečajo svojo popolno pozornost ponujanemu blagu, se premotijo s slovitim tovarniškim imenom. Orobilo pri šivalnih strojih je predvsem ime Singer radi svoje svetovne znanosti, ki si ga je pridobil po 50 letnem vestnem delovanju, garancija za dober material in vzorno konstrukcijo. To je tudi vzrok, zakaj toliko drugih tvorničarjev in prodajalcev prodaja šivalne stroje, ki so po Singerjevih posneti, pod vpeljanim imenom Singer Co. kakor n. pr. «Central-Bobbin» in celo «pristine Singers». Vsak kupovalec bodi torej takim ponujanjem nasproti zelo oprezen ter naj se prepriča, ako je bil tak stroj v istini izdelan v kaki tvornici Singer Co., kajti «Original Singerjevi šivalni stroji» se dobijo edinole pri podružnicah akcijske družbe Singer Co., ki se nahajajo v vsakem večjem kraju, med njimi tudi v Kranju št. 53.

Novozidana hiša št. 55
(nasproti Vehselnovi gostilni v Kranju)
se prostovoljno proda.

Vč se izve pri posestnici Mariji Urbanc v Kranju št. 187. 128 3-1

Naznanilo.

Lepo, suho in zračno 129-1

STANOVANJE

z lepim razgledom, tremi sobami, svetlo kuhinjo, kletjo in drvarnico se takoj odda boljši družini. — Izve se pri J. Potočniku, čevljarju, št. 171, spodaj hotela «Nova pošta» v Kranju.

Nadalje se proda

HISA

blizu farne cerkve, za vsako stroko pripravna, z lepim vrtom. — Izve se istotam.

Zahvala.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja med boleznijo in ob smrti našega iskrenoljubljenega soproga, očeta, deda, brata, tasta in strica, gospoda

Janeza Šumi

mesarja in posestnika

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu pokojnikovem, izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo. Osebito se pa najiskreneje zahvaljujemo za krasne darovane vence, čislaneemu pevskemu zboru «Narodne čitalnice» v Kranju za ganljivi žalostinki, »lavnemu kranjskemu g. silnemu društvu za č. stao spremstvo ter sploh vsem udeležencem pogreba.

KRANJ, 20. julija 1907. 182

Žalujoči ostali.

Vedno se dobi v zalogi

hrastov les

in sicer deske različne debeline, furnir, remeljni in različni odpadki za mizarje. Nadalje se dobe tudi škart-plohi za svinjake ali konjske hleve in pa rezane hrastove veje po naročilu, kupuje tudi hraste vsake vrste

I. Kunstelj

najemnik V. Majdičeve žage v Kranju.

127 3-1

Meblirana soba

za gospode se takoj odda na glavnem trgu hiš. št. 129 v pritličju. 122 3-2

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-41

Ilustrovani ceniki zastoj.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizni 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-24

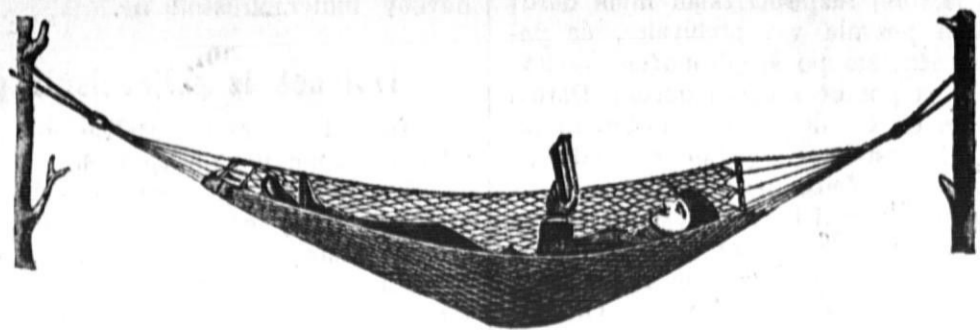
Glavni zastop v Kranju c. kr. priv. zavarovalne družbe „DUNAV“ na Dunaju

sprejme takoj dva spretna 181-1

potovalna zastopnika

proti stalni plači.

Na debelo.

Na drobno.

Nova trgovina galanterijskega, norimberškega, modnega, drobnega blaga, igrač, papirja in naspr. urarja J. Šuttnerja nasl. šolskih potrebščin naspr. urarja J. Šuttnerja nasl.

Anton Adamič v Kranju

priporoča svojo bogato zalogo

vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk, kovčegov in korb za potovalce, nahrbtnikov in palic za hribolazce, igralnih kart, Andropogon, najboljše sredstvo proti izpadanju las. Vsakovrstne toaletne predmete, kakor parfumi, mila, kalodoni itd.

Viseče mreže. Predprane mreže za konje. 58 52-16

Kramarsko in krošnjarsko blago v obili izberi.

Največja zaloga modernih kravat, perila, pasov, rokavic in nogavic.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 4 25-24

Podpisani naznanjam, da sem

otvoril v Kranju

Kokriško predmestje št. 37

trgovino

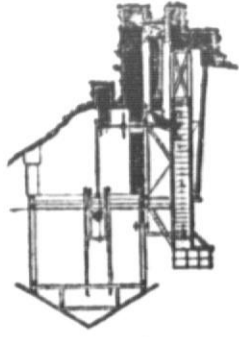
z istrijskim vinom na drobno in debelo po najnižjih cenah.

Dobi se vsaki dan. 112 3-3

Se priporočam

FRANC LUKEŠ.

G. Tönnies

122-4

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motori, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano! Glinaste peči

123-8

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka nasproti hotela „Union“
140-50

System Salke

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vplet sriženih in zm. sanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 74-48

valjični zastori (Rollbalken).

Josip Pogačnik

krojaški mojster

v Radovljici št. 41

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih in turistovskih oblek ter ogrinjala, katera so vedno v zalogi. Bogata zaloga angleškega, rancoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovšem kroju, točno in poceni ter se sprejemajo tudi popravila. Za najboljšo postrežbo glede mere in za vestno dovršenje prevzetih del se jamči. Špecialist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Večletno izvrševanje obrti v zadovoljstvo svojih odjemalcev ter vedno od raznih oddaljenih krajev dohajajoča naročila, so dokaz za strokovnjaško izpeljavo v krojaško obrt spadajočih del. 184-52

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke i. t. d.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar ul. 7

Dobi se
v
lekarni
Šavlišk

Sladoled

najfinejši, več vrst, vsak dan sveži se dobiva pri

E. Brandt, Kranj. 87-9

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-1

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Najbolje je najceneje.

Pod to
znamko
je spoznati
prodajalne,

v katerih
se prodajajo
samo Singerjevi
šivalni stroji

Popravila točno in ceno.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje
Kranj, glavni trg 192.

85 52-29

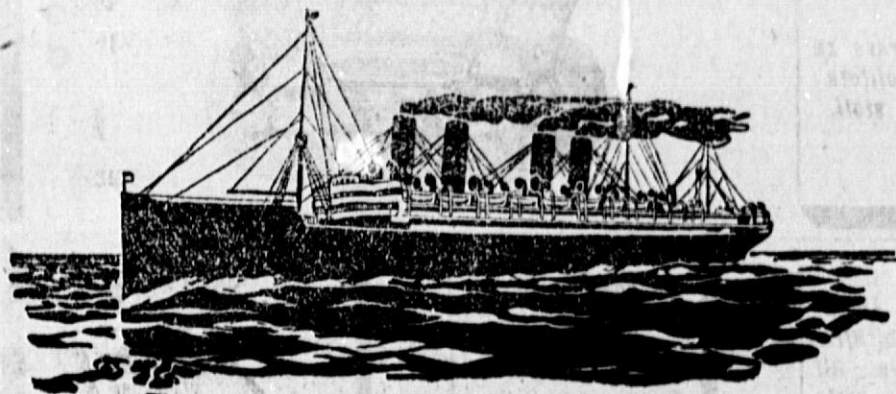
Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Šivalni stroji se zamenjajo.

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
'Severnonemškega Lloyd'a'
iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tišlerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča posajnila točno in brezplačno. Postrežba pošena, reelna in solidna. Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-86

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti
franciškanskega samostana

priporoča svojo bogato tovarniško zalogo najboljših in najfinejših ur, zlatnine, srebrnine, kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago. Zadovoljujem se z malim dobičkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledorjem) brezplačno in poštnine prosto.

Ekspertna trgovina na vse dele sveta.

83 26-19

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Ceniki na zahtevno zastoj in poštnine prosto.

Novol **Acetylen-svetilke** patentirane **Novol**

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine, fino ponikljane. Luč je krasna in polovico cenejša kot petrolejska.

Priporoča se gostilničarjem, obrtnikom in sploh vsakomur. 179 26-20

Kdor si hoče prihraniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u
Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gld. 2-45, enaka iz pravega srebra gld. 3-95, ista z dvojnatim tršim srebrom močnim pokrovom gld. 6-50 in naprej.

Št. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gld. 4-85, ista z dobrim ankerkolesjem gld. 5-95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-29

Ljubljana (Kolizej) **R. Lang** Marije Terezije cesta

19 126-4 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeoljallteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalnico od 180 gld. naprej. Divan z okraški.
Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špeoljallteta v nevestininih balah. Veliki prostori, pri-tilžno in v l. nad-stropju.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalniki, miza, sten-sko ogledalo.

Pohištvo iz železa, otroška postelja in vozički po vsaki cenj.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-5
Odpri vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

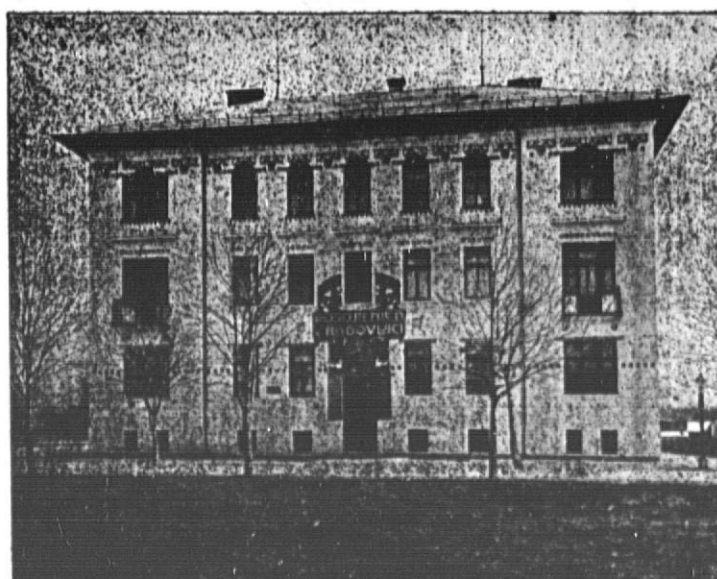
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-3